

KEISERLIKU
WENE TULETÕRJUJATE SELTSI
LIIGE

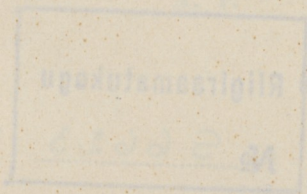
**TAPA
TULETÕRJUJATE
SELTIS**

1900 — 1915

623

Tapa Tuletõrjujate Selts

1900—1915

Дозволено военною цензурою.

Riigiraamatukogu

№ 56623

0

PN

Eesolew ülewaade lõpeb 30. juuniga 1915. Ainult lühidalt ja möödaminnes on mitut asja puudutatud, mida ehk pikemalt walgustada oleks tahtnud, mis aga selle wäikse ülewaate kitsasse ruumi ei mahtunud.

Tulewatele tegelastele olgu ülesandeks seltsi sündmuse üles tähendada ja edaspidi parematel aegadel täielikumat ülewaadet kokku seadida.

A. T.

Seltsi esimehed.

J. Glandan, 1900 - 1901.

Dr. R. Thar, 1901 - 1903.

C. Luuk, 1903 - 1912.

Prov. A. Thomson, 1912 -

Eestseisus 1915.

Pritsimaja.

.....
Kuid hirmus tule meelewald,
Kui lahti pääseb hoiu alt,
Kui ise läheb wäega
Teed enesele otsima.
Häda siis, kui tuli lahti,
Möllab mööda uulitsaid,
Kõik, kus iial leiab mahti,
Häwitades sedamaid!
.....

Schilleri järele **Malm**.

Tuli -- mis meid soojendab ja walgustab ja ilma milleta meie endile oma praegust kultuuri ei oska ette kujutada — seesama tuli häwitab, kui ta inimese käest pääseb, kõike tema warandust ja ka tihti teda ennast.

Wõib küll oletada, et juba algaegadel inimene tema häwitawat mõju tunda sai, ja et ta ka juba abinõusid kakkas otsima, millega ennast tema vastu kaitsta wõiks. Pärastpoole, kui inimesed suuremates kogudes — küldes ja linnades — koos hakkasid elama ja kahju, mida tuli wõis sünnitada, suureks wõis minna, hakati ka muidugi paremate tagajärgedega abinõusid korraldama, et häwitawa elemendi tege-wusele piiri panna.

Juba wanas Roomas oli korraldusi olemas, et tulekahju korral abi anda, missugused abinõud seks sel ajal olid, sellest aga ei ole mingit kirjalikku ülestähendust järele jäänud.

Germaani rahwaste kultuuri tõusu aegu, kus suuremad linnad nagu Wien, Köln, Mainz j. t. tekkisid, anti juba seadusi wälja, mis tulekahjude ärahoidmiseks ja nende kustutuse juures pidi tähelepanema. Mitmed

neist on meie päiwini alale jäänud ja ulatawad kuni 13. ja 14. aastasajani tagasi.

Abinõud olid ka sel ajal muidugi õige waewased, pääle ämbrite olid weel wäikesed käsipritsid olemas, nagu neid meie ajal aednikud tarwitawad.

Alles 17. aastasaja keskpaigas hakati pritsisi ummikuga (õhukatlaga) walmistama, mis wahetpidamata weejuga suutsid anda, ja mis juba suur samm edenemise poole oli. Kuid weelgi läks kaua aega, enne kui need laiemalt tarwitusele tulid. Umbes selsamal ajal hakkas Amsterdamis maalikunstnik Jan van der Heyde schlauchisi (lõdwiseid) tarwitama. Need õmmeldi esiti riidest, pärastpoole nahast ja alles umbes 1840. aasta ümber hakati neid ilma õmbluseta kuduma.

Esimene tulekustutuseks sünnis auruprits ehitati Londonis 1829. aastal. Wiimasel ajal hakkab aga auruprits bentsini- ja petroleumi motorpritside eest taganema.

* * *

Wenemaa on tulekahjude all palju kannatada saanud ja saab seda weel praegugi.

Sisemiste asjade ministeriumi statistika keskkomite aruande järele on Europa-Wenemaal aastatel 1900—1909, see on 10 aasta jooksul 723.918 tulekahju olnud, kus juures 1.895.835 hoonet ära on põlenud; kahju suurus oli 1.089.089.382 rubla (läbistikku iga tulekahju kohta 1504 rubla).

Warematest walitsuse poolt wäljaantud seadustest¹⁾ tulekahjude eest hoidmiseks oleks wast nimetada Joann III poolt a. 1504 antud käskusi: 1) suwel ei tohitud majasi ja saune ilma hädalise tarwiduseta kütta, 2) õhtuti ei tohitud majades tuld teha, 3) sepi-kojad jne. pidid elumajadest eemal olema. Joann IV käskis õuede pääl aamisi ja riistu weega pidada ja keelas kõikidele ära suwel majasi kütta. Söögi

1) Píkemalt waata Бородинъ, Пожарное дѣло въ Царствованіе Дома Романовыхъ.

walmistamise jaoks pidid ahjud majadest eemal, aedades ja mujal ehitatud saama. Mihail Feodorovitshi ja tema järeltuleja aegu laiendati neid seadusi rohketele. Suur trahw oli sel ajal kuritahtlikele tulesüütajatele „зажигальщики“ määratud. Need pidid ise saama ära põletatud. 1654. aastal muudeti see trahw poomiseks ümber.

Tsaar Mihaili „наказъ о городскомъ благочиниѣ“ nimetab ka juba pritsisi — „мѣдныя водоливныя трубы.“

Aleksei Mihailovitshi aegu täiendati seadusi palju. Walwamine tule järele oli näit. Moskwas iseäraliste ametnikkude hooleks. Ei lubatud suwel majasi kütta, ahjud pitseeriti kinni „во дворѣхъ и всякихъ чиновъ людей, у избъ и мыленъ наложить печати.“

Iseäralise palwe peale lubati majades, kus haiged ja sünnitajad olid, kütta, aga mitte rohkem kui üks kord nädalis, sealgi saadeti enne lubaandmist järelewaatama, kas tõeste waja kütta on, ja kõige kütmise aja pidid walwajad ahju juures olema „съ водою и съ помеломъ и съ вѣникомъ до тѣхъ поръ, пока мѣсть они избы истопятъ“.

Sööki oli luba ainult teatawatel tundidel keeta ja seda ainult elumajadest eemal „въ поварняхъ и въ печахъ хлѣбъ печь и ѣсть варить съ перваго часу дни до четвертаго часу дня.“

Teistel aegadel ja öösiti ei tohtud kusagil tuld teha. Elanikka, kes tulekahju juure appi ei ilmunud, karistati ihunuhtlusega ja pandi wangi „черныхъ и всякихъ обычныхъ людей наказывать тѣлесно и отсылать въ тюрьму.“

Teiste suurte uuenduste ajajärgus jäi seaduseandlik korraldus tulekahjude eest kaitsmiseks natukene soiku.

1740. aastal asutati Bironi käsu peale pealinnas sõjawäeline tulekustutuse korraldus.

Seaduse kogusse a. 1857 üleswõetud „Уставъ пожарный“ jäeti aga pärast sealt wälja ja alles wiimasel ajal, iseäranis pärast VI. rahwuswahelist

tuletõrjujate kongressi, kus seadusline korraldus tule eest kaitseks ja tulekustutuseks wäga tarwilikuks tunnistati, asutati Keiserliku Wene tuletõrjujate seltsi eestwõttel komisjon, kes seaduse eelnõu ses asjas pidi kokku seadima.

Üksikuid määrusi on Sead. kogus mitmes kohas leida, nagu Metsa seaduses (Уставъ лѣсной), Ehituse seaduses (Уставъ строительный) ja mujal.

Ka meie lähemal kodumaal ei ole tulekahjud haruldased. 15 aasta jooksul (1895—1909) on põlenud: linnadss 545 korda, maal 3585 korda, kokku 4130 korda; ärapõlenud on seal juures majasi: linnades 354, maal 3374, kokku 3728 maja. Kahju suurus oli linnades 2.721.224 rubla, maal 5.816.422 rbl., kokku 8.537.646 rbl. Iga tulekahju peale tuleb läbistikku linnas 0,6 maja 4993 rubla wäärtuses, maal 0,9 maja 1622 rubla wäärtuses ¹⁾.

Esimestest seaduslistest korraldustest olgu nime- tatud Riia linnawalitsuse poolt 29. sept. 1376 wälja antud käsk: „Kui tuli lahti pääseb, mille eest Jumal hoidku, siis toogu iga kodanik ämbrid ja katlad kaasa ja aidaku tulekahju juures, kuni tuli kustunud saab“ ²⁾. Riia-Tallinna linnaõigus nõudis 13. aasta- sajal, et igal majaomanikul oma maja ees weetagawara oleks ja et nad täidetud weeaamidega tule juure ilmuks.

1) Tulekahjude põhjuseks olid linnades: wigased ahjud ja korstnad 67 korda, ettewaatomatus ja hooletus 211 korda; süüta- mine 71 korda, muud ja teadmata põhjused 196 korda; maal: pikne 260 korda, wigased korstnad ja ahjud 413 korda, hooletus 784 korda, süütamine 1019 korda, muud ja teadmata põhjused 1109 korda.

Ühe tulekahju korral ärapõlenud majade arw on Eestimaa wõrdlemisi wäike (1905—1909) — 0,9, kuna näit. läbistikku iga tulekahju peale tuleb Minski kub. 10,9, Rjasani kub. 6,3, Kaasani kub. 6,4 jne. Ainult Astrahani kub. oli ta wähem — 0,8.

Kahju suuruse järele ühe tulekahju korral on Eestimaa 8-mal kohal 2081 rublaga, kuna wiimasel, 63-mal kohal Wjatka kubermang 105 rublaga seisab.

2) Amelung. Gesch. der balt. freiwill. Feuerwehrvereine 1862 1882.

Täielikumad seadused on meil Rootsi walitsuse ajast teada, näituseks Jurjewist¹⁾, kus niisugune „Eingerichtete Interiems Brandt Ordnung“ aastal 1675 sisse seati. Selles seaduses leiame pääle muude riistade, nagu nahkämbrite, ka juba pritsisi „Sprützen“ nimetatud.

Seadusi muudeti ja täiendati pärastpoole mitugi korda. 1765. aastal kinnitati kindralkuberneri poolt õige täielik seadus, mis kaks korda aastas, jaanipäewal ja jõuluks kirikutes kantslist kahes kohalikus keeles pidi etteloetud saama.

Selle seaduse järele ei tohitud pööningutel, keldrites, tallides ja rehtedes pirru tuld tarwitada, waid pidi laternatega käidama; trahw oli 1 rubla ehk ihunuhtlus. Tubaka suitsetamist pööningutel ja tallides karistati wistste²⁾, ka uulitsal suitsetamine oli keelatud. Sakstele mõisteti selle eest wiis rubla trahwi, mitteksakstele jagati ihunuhtlust.

Majaperemeestel pidid mitmed kaitseabinõud alati walmis seisma, seati ametnikud, brandmeistrid ja tulekubjad ametisse j. m. Seadus oli õige täielik ja wõiks sealt mõndagi tänapäew eeskujuks olla. Ka siin oli kuritahtlise süütamise eest suur trahw määratud ja seaduse täitmise järele näib tubliste walwatud olewat. Nii mõistetakse 30. oktobril 1770 Karja Micku tütar Liso tulesütitamise pärast seadusliku karistuse alla, nimelt elusalt ärapõletamiseks.

Praeguses Eestimaa talurahwa seaduses on tulekahjude kohta määrused olemas §§ 627—640. Mõned neist on lisas äratrükitud. Sealsamas on ka mõned muud seadused leida, mis tule kohta käiwad.

* * *

Korralik abiandmine tulekahjude korral jäi edaspidi wabatahtliste seltside hooleks, wälja arwatud suuremad linnad, kellel oma tuletõrjajate komandud

1) Festschrift zum 50-jähr. Jubil. der Dorp. freiw. Feuerwehr.

2) Praegu on trahw Rahukohtu sead. § 92 järele kuni 10 rublani.

on. Esimene wabatahtliste tuletõrjajate selts asutati Tallinnas aastal 1862. Jurjewis järgnes kahe aasta pärast teine, kellele Riia, Miitawi, Pärnu ja teised järgnesid. Aegamööda said ka kõik vähemad linnad oma seltsid ja nüüd on igal alewil ja peaaegu igal suuremal ja ärksamal külal¹⁾ oma wabatahtliste tuletõrjajate selts.

Siit on ka need seltsid aegamööda üle suure Weneriigi laiali lagunenud, kuni Waikse mere rannani.

Wabatahtliselt on need seltsid waewa oma peale wõtnud, ligimese wara tule eest kaitsta, olgugi et neil kaitse riistade muretsemiseks, mis mitte odawad ei ole, kusagilt korralikku abi ei anta — wäljawõetud linna seltsid, kellele linn igaaastast abiraha annab. Pidudega, näitemüükidega ja loteriidega katsutakse tarwilikku kapitali koguda. Kui palju see kõik tööd ja aja kulu nõuab, teab ükski see, kes asjal lähemal seisab. Maa omawalitsuse poolt abi ei anta ehk küll seltsid kõikide elanikkude kasu ühetasa kaitsewad. Kinnituse seltsid neist palju ei hooli, mõnikord antakse suure palwe peale paarkümmend rubla; ometigi on hästi korraldatud tuletõrjajate seltsid kinnituse seltside otsekohesed kasude kaitsjad. Rõõmustawaks nähtuseks on wiimasel ajal wastastikused tulekinnituse seltsid, kes oma aastasest puhtast kasust teatawa summa oma piirkonnas asuwatele tuletõrjajate seltsidele määravad. Niisuguste seltside edenemist peab küll soojalt soowitama. Ei lähe ju seal puhaskasu wõersile, wõerastele ettewõtjatele suuri protsentisi tooma, waid järelejääk jääb oma rahwa sekka kasutoowalt töötama.

Mis tuletõrjajate seltside ühiselulisesse wahekorrasse puutub, siis on neid mõnigi kord ajalehtedes hariduse ja karskuse seltside wastasteks ja soowimata wõistlejateks tembeldatud. Wõis ju ehk juhtuda et kusagil wastolu kohalikkude seltside wahel terawaks

1) Esimene tuletõrjajate selts maal asutati Alatskiwil 1876. aastal. Tegewaid liikmeid oli temal aastal 1882 — 120, neist 26 korrapidajat.

läks, kuid ühe ehk paari juhtumise järele üleüldist otsust teha oleks ülekohtune.

Wahest aga ehk wõis küll juhtuda, et hariduse seltsid, kui nooremad, oma ülekeewas hariduse laiali laotamise tuhinas, pealegi, kui nende eestseisus hari-liku küla ehk alewi kodaniku läbilõikest kõrgemal ei seisnud, seltside omawahelise eetika wastu tubliste eksida wõis.

Neile aga seisid ajalehe wärawad laiemalt lahti, pealegi, kui toimetusel, kui asjast eemal seisjal, asja-lugu ise tundmata oli ja ta oma seisukohalt tundis ennast kohustatud olewat, hädaohusse langewat „haridust“ kaitsta.

Joomist heidetakse tihti tuletõrjajate seltsidele ette. Seal peab aga küsima, kus seltsis joojaid ei olnud? Kaebati isegi, et neid karskuse seltsides ette olla tulnud.

Tuletõrjajate seltsid ei wõi oma liikmeid alati wälja walitseda, neil on kehaliku töö tegijaid waja, seal peab tihti sellega rahul olema, mis kätte juhtub. Siiski on arwata, et seltsidel siinamaale korda on läinud ülekäte minemisele tõkkeid teha.

„Ristikeste ja tärnikeste“ kandmist ehk nendega „uhkustamist“ on tuletõrjajatele etteheidetud. Jällegi üleüldistakse. Kui keegi oma 10—20 aastat waewarikast tuletõrjuja kohust on täitnud, ilma millegi ainelise tasuta, kus juures ta pealegi tihti oma terwise jätta wõib, ja temale selle pika teenistuse eest riigiwalitsuse poolt mingi auraha antakse, siis ei peaks seda küll mitte alandawaks lugema, waid just rõõmustawaks nähtuseks, et kaaskodanikkude seas niisuguseid leidub, kes waewa nägemast ja seltsi tegewusest osawõtmisest kaua aastate jooksul ära ei ole tüdinenud. Saajal aga on täielik õigus ennast ehtida.

Niisamati peaks tülid rahwuslistel aladel tuletõrjajate seltsidest eemal hoitama, et mitte ilmaaegseid lõhesi tekitada. Nagu sõja ajal kõik kohustatud on ühes töötama ühise waenlase wastu, nii peaksid ka kõik auasjaks pidama ühiselt selle waenlase wastu

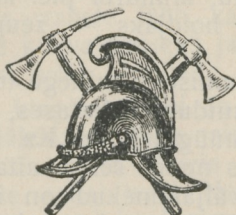
wälja astuda, kes rahu ajal rahwa warandust ähwardab häwitada.

Mitmesuguste hädade üle kaebajatele oleks aga soowitada, lähemalt paha kõrwale saatmiseks abinõusid otsida, milleks soowitada oleks, et nad ise seltsi liikmeks astuksid ja seal oma eeskujuga katsuksid mõjuda, aga mitte kõrgilt kohtumõistjaks üles ei astuks, ja wigasi tuletõrjute seltside juurest ei otsiks, waid ennem selle üle järele mõtleks, mis nad ise selle heaks on teinud et selts olemas on ja rutuliselt ilmuda ja abi anda wõiks, kui „punane kukk“ katusel oma tiiwu lehwitab.

Ainult sisemine jõuetus ajab hädaldama ja kaebama. Nähes, et keegi selts hariduslist löbu ei paku, ehk tal ühed ehk teised wead on, wõiks kaebaja, kui tal jõudu ja tahtmist ei puudu, kergeste enesele seltsis paraja koha leida, kus ta tegelasena tõsist tänu ära wõib teenida.

Niisama oleks ka neil, keda ajalehtede kaebtuste järele alkoholi walitsus tuletõrjute seltsidest eemal hoidis, praegusel ajal, kus alkoholi hallikad kinni, täielik wõimalus seal kaastööd teha, kuid ei ole kuulda olnud, kas sest midagi wälja on tulnud.

Arwatawasti jatkawad aga kõik seltsid oma ligimese-armastuse tööd edasi, teadmises, et olgu tahtmine kui aus ja puhas, ikkagi neid leidub, kes seda kiwidega loopida armastawad, sest et teisi pahatahtliselt kritiseerida kergem on, kui ise midagi ära teha.

Wäikene Tapa alew sai omale tuletõrjajate seltsi aastal 1900. Nagu Richter's Balt. Adressbuch teatab, oli sel ajal Tapal 72 maja 642 elanikuga, millele veel 13 raudtee maja 286 elanikuga juure tulewad arwata. Oli siis wist juba tarwidus tuletõrjajate seltsi järele olemas. Pealegi oli lähem selts 12 wersta eemal — Amblas.

Hoogu andis ka see asjaolu, et hiljuti suurem tulekahju Tapal mitu maja ära oli häwitanud. Rakwere tuletõrjajate selts ja Moe mõisa prits olid appi rutanud ja jõudsid tule laialilagunemisele piiri panna.

Asja agaraks algatajaks oli endine Tartu tuletõrjajate seltsi liige Reinhold Masing, kes Keiserl. Wene tuletõrjajate seltsi käest juhatuskirjad muretses, mis peale palwekiri 45 allkirjaga seltsi asutamise lubasaamiseks kubermangu walitsusele ära saadeti. Luba seltsi asutamiseks anti 25. juulil 1900. Esimene koosolek, kuhu 30 liiget oli ilmunud, peeti 9. aug. 1900. hra Busse ruumides ära. Seda päewa loeb selts oma asutamise päewaks. Koosolekul waliti seltsi peameheks J. Glaudan, tema abiks R. Runge, selle asemikuks K. Eller, kassahoidjaks Dr. R. Thar, tema abiks A. Wildmann, kirjatoimetajaks A. Pohla, tema abiks W. Gabriel. Auliikmeteks waliti Tapa mõisa omanik A. von Fock, Imastu mõisa omanik krahw H. Rehbinder ja Moe mõisa omanik J. Kurberg.

Järgmise aasta kewadel lahkus J. Glaudan Tapalt ja peameheks waliti senine kassahoidja Dr. Thar. Kassahoidjaks tema asemele sai O. Org. Et selts enesele juba riistu, mundrid jne. hakkas muretsema, siis waliti nende hoidjaks — zeugmeistriks — A. Douglas.

Kapitali soetamiseks, millega tuletõrjumise riistu muretsema, olid muidugi hakatuses, nagu pärastpooligi, pidud, näitemüügid j. m. Ka leiti alguses heldeid kinkijaid, kes noort seltsi aitasid jalule ajada. Sissetulekud ja wäljaminekud on iseäralises tabelis kokkuwõetud, kust ülewaadet toimepandud pidude j. m. tagajärgede üle leida wõib, mispärast neid siin ülewaates kõiki nimetatud ei ole.

1901. aastal astus selts Keiserliku Wene tuletõrjujate seltsi liikmeks ja on selleks tänapäewani jäänud.

Järgmisel aastal oli selts juba niikaugel, et omale pritsi jõudis muretsema, mis peale 500 rubla maksis. Zeugmeistriks sai A. Duglase asemele C. Luuk.

1903. aastal asus Dr. Thar teisale elama; tema asemele waliti peameheks Carl Luuk, kes seda wae-warikast ametit terwelt 9 aastat on truult ja enes-salgawalt pidanud, kuni elukoha muutmine teda sun-dis seda mahapanema. Abiesimeheks waliti R. Runge asemele R. Masing, zeugmeistriks K. Teitelbaum, tema abiks A. Oraw.

Üleüldisel koosolekul 13. märtsil teatati, et Tapa mõisa omanik von Fock seltsile krundi 360 ruut-sülla suuruses on kinkinud.

Selts wõttis kingituse tänuga wastu ja palus eestseisust herra von Fockile tänu awaldada. Otsus-tati poolteist wakamaad weel juure rentida ja plat-sile aed ümber ehitada. Ka ehitati aeda wäike lahtine näitelawa, et seal wõimalik oleks näitemängusi ja kontsertisi toime panna.

Selsamal aastal lubas seltsi auliige J. Kurberg seltsile ühe wakamaa ehk rohkem anda pritsimaja ehitamise jauks ja täiendas oma lubamist weel sellega, et ta järgmisel aastal seltsile maksuta tarwitamiseks

pritsimaja ühes torniga üles ehitab. Peale selle ehitab tema veel Tapa seltskondlise ühenduse „Harmonie“ juure suurema saali, mida tuletõrjajate selts kolm korda aastas pidude jaoks maksuta tarvitada võib. Saali ja pritsimaja wahale jääb kammer, mida selts talwel schlauchide kuiwatamiseks ja muude väikeste asjade panipaigaks võib tarvitada.

Selle helde kingituse läbi on herra J. Kurberg omale jäädawa mälestuse, mitte ainult Tapa tuletõrjajate seltsis, waid terwes alewis jättnud. Aias on peale tuletõrjajate seltsi veel Nooresoo kaswatuse seltsil, Wäikse laste eest hoolitsemise seltsil ja Käsitöölise abiandmise seltsil wõimalust olnud haljal murul ja kõrgete õõtsuwate kuuskede all hulga pidusi, kontsertisi, näitemüükisi, jaanituld ja muud toimepanna.

1904 anti seltsile Eestimaa mõisnikkude wastastikku tulekinnituse seltsi poolt prits, umbes 400 rubla wäärtuses tarvitada. Kirjatoimetaja abiks waliti K. Masing.

Järgmisel aastal waliti tagasiastunud R. Masingi asemele esimehe abiks J. Tents.

1906 otsustati näitelawa J. Kurbergi poolt kingitud platsi peale tuua ja katuse alused näitemüügi ja einelaua jaoks juure ehitada. Seltsile kingiti auliikme krahw Rehbinderi poolt siidist lipp, mille õnnistamist aastapidu ajal 27. juulil toimetati.

Otsustati herra von Focki poolt kingitud maa peale teine pritsimaja, ühes järelwaataja eluruumidega ehitada. Ehitamist ei ole aga põhjustel, mis platsi seltsile kinnitamisega ühes seisid, veel saanud ettewõtta.

1907 waliti kassahoidjaks F. Eglon, kuna tema eelkäija O. Org Tapalt lahkunud oli. Kassahoidja abiks sai J. Luuk, kirjatoimetajaks K. Masing, selle abiks H. Keewit.

Raudtee walitsuse poolt anti seltsi palwe peale luba tulekahju kordadel raudtee kraanidest wett tarvitada.

Waliti komisjon, kes sunduslikud määrused ehituste asjus pidi väljatöötama. Komisjoni poolt kokkuseatud sundusliste määruste eelnõu tunnistas üleüldine koosolek järgmisel aastal otstarbekohaseks ja saatis ta kubermangu ülemusele kinnitamiseks, kuid wastust sellepeale ei ole tulnud.

Otsustati küladesse väljasõitmiseks üks kergem prits muretseda, otsuse täidesaatmine jäeti edaspidiseks.

1909 waliti komandu ülemaks J. Falk, kes suure agarusega seltsi sisemise korralduse kallal tööd on teinud, zeugmeistriks sai J. Noormets, kellele lühikese aja järele A. Oraw järgnes.

1910 ehitati seltsi aeda suurem saal pidude jne. jaoks. Ruum on kerge laudadest ehitus ja ainult suwe kuudel tarwitada. Näitelawa juure ehitati näitlejate jaoks riidesse panemise tuba, einelaua juure köök.

Järgmisel aastal telliti Narwast näiteseinad, osteti 100 tooli, muretseti pinkisi ja kinnitati saal tule wastu 1000 rbl. eest.

Suurem rahwa kontsert mitme laulukoori ja hulga lauljate kaastegewusel õnnestas õige hästi.

Eestseisuses waliti komandu ülema abiks A. Oraw, zeugmeistriks K. Teitelbaum, tema abiks W. Iwanow.

Harilikult nimetakse kolonnedega juhatajad seltsi wanema (peamehe) poolt ametisse ja nad ei käi mitte eestseisuse hulka. 1903. aastal waliti kolonnedega juhatajad üleüldise koosoleku poolt, mille läbi nad ka eestseisuse liikmeks tunnistati. Pärastpoole komandu ülema poolt ametisse nimetatud kolonne juhataja ja agar seltsi tegelane J. Juske tunnistati 17. märtsil 1911 eestseisuse liikmeks. Kolonnedega juhatajad M. Mickin ja W. Gabriel on selles ametis juba 1903. aastast saadik.

1912. Teisale elama asumise pärast lahkus kauaaegne esimees C. Luuk, tema asemele waliti A. Thomson.

Otsustati ühele pritsile ja aamile talwiste väljasõitude jaoks sellekohased saanid teha lasta, mis ka täidesaadeti.

Pealinnas peeti sell aastal 20.—24. maini VI. rahvusvaheline tuletõrjajate kongress ära. Saadikuks seltsi poolt saadeti sinna seltsi esimees.

Priitsimaja esine prügitati ära.

1913. Pühitseti 21. weebr. pidulikult Romanowite suguwõsa 300-aastast walitsemise jubileumi, kus juures Keisri Majesteedile kubeneri herra kaudu truualamline telegramm saadeti.

Et kaewud Tapal sügawad on ja tulekahju korral tarwilist osa wett ei suuda anda, siis ehitati kesk alewit maa sisse kiwidest ja tsemendist müüritud weereserwuar, kuhu üle tuhande pange wett sisse mahub. Et koht mitte kinni ei tuiskaks ega külmetaks, ehitati katteks wäike majake peale.

Raudtee walitsuse poolt paluti uueste ja saadi luba tarbekorral raudtee weeanumatest wett wõtta.

Kassahoidjaks waliti F. Egloni asemele, kes ameti maha pani, G. Klement, tema abiks E. Pohlmann, kirjatoimetaja abiks O. Koost.

1914. Tunnistati soowitawaks poiste õpeosakonda normal põhjuskirja järele asutada, kus noored-mehed 10—17 aasta wanuses tuletõrjumise riistadega õpiksid ümberkäima. Kubermangu walitsus ei olnud asutamisega nõus.

Neile seltsi liigetele, kes selleks 21. weebbruaril 1913 olid, anti kõigekõrgemalt poolt luba Romanowite suguwõsa 300-aastase walitsuse jubileumi mälestuseks asutatud raha rinnal kanda.

Elektri märguandmise kellade sisseseadmine ei leidnud telephoni walitsuse poolt wastutulekut ja jäi esiotsa täidesaatmata.

Kohaliku Nooresoo kaswatuse seltsi osakonna kaastegewusel pandi 15. juunil laulupidu toime, mis wäga ilusaste korda läks. Lauljaid oli umbes 200.

Auliikmeks waliti A. Thomson, zeugmeistri abiks A. Pirk.

Aasta teisel poolel said ruumid, mis muidu pidude toimepanemiseks tarwitada olid, muuks otstarbeks ärawõetud, nõnda et ainult suwel suurem ruum näitelawaga tarwitada on.

IV See poolaasta seisis heategewuse märgi all. 10. augustil toimepandud pidu tõi üle 100 rubla tege- wasse teenistusesse kutsutud sõjameeste perekondade heaks sisse, millest need oma esimese toetusraha said. Punase Risti jaoks panid seltsi liikmed selsamal päewal 40 rubla kokku. Keiserliku Wene tule- tõrjujate seltsi poolt korraldatud sanitarrongide heaks on seltsil wõimalik olnud 125 rubla ärasaata.

1915. Kolmekuninga pühal pandi Tapa klubi wäikeses saalis pidu ülemalnimetatud sanitarrongide heaks toime. Kitsas ruum ei suutnud kuigi palju pidulisi mabutada. 26 rubla 25 kop. saadeti pea- linna ära. Hiljem toimepandud korjandus seltsiliik- mete keskel tõi seksksamaks otstarbeks 42 rbl. 30 kop.

23. aprillil tehti seltsi auliikme herra von Fockiga kirjalik leping 360 ruutsülla suuruse maatüki üle, mille herra von Fock seltsile ennemalt suusõnal oli lubanud. Lahket kinkijat saab selts alati tänuga mee- les pidama. Kingitud krundi peale kawatsetakse teist pitsimaja ehitada.

Käsil on weel matusekassa põhjuskirja wäljatöö- tamine ja wastastiku tulekiinnituse seltsi osakonna asutamine.

* * *

Lühikeses ülewaates on ainult mõnda seltsi elust nimetatud. Olgu lõpuks weel mõned wäikesed tähen- dused juure lisatud.

Wiis korda on selts Eestimaa kubeneri herrasi wastu wõtnud. Neist on praegune kubeneri herra, kindral-major Korostowets hõbedase mälestuse naela seltsi lipu warda külge kinnitanud ja seltsile Eesti- maa Weneriigi külge liitmise puhul pronks mälestu- seraha kinkinud.

Tulekahjusi on alewis eneses wähem olnud, sagedamini on käidud wäljaspool abi andmas. Kõige kaugem sõit on Rakweresse olnud. Täielik tulekah- jude nimekiri järgneb lisas.

Osawõtmine seltskonna poolt seltsi ettewõtete juures on kaunis lahke olnud ja ka tegelased ei ole

äraväsinud oma jõudu kasuliku asutuse jauks kulutamast. Laulu- ja näitejuhtidena on iseäranis palju waewa näinud ja seltsi tänu ärateeninud herrad H. Pudel ja Ed. Liblik.

Koosolekuid on selle aja sees peetud üleüldiseid 60 ja eestseisuse koosolekuid 62. Peale selle on tihti erateel kooskäidud, ühe ehk teise, seltsisse puutuwa asja üle läbirääkimiseks.

Koosolekutel on peale jookswate asjade ka muud katsutud käsitada: ülewaade tulekahjude arwustiku üle Eestimaal wiimase 15 aasta jooksul antud, kus juures diagrammide abil tulekahjude arw, põhjused, tule läbi sünnitatud kahju jne. selgitatud said, peale selle tselluloidi walmistamise ja tarwitamise üle seletust antud ja tema tulekardetawuse peale näituste waral tähelepanemist juhitud. Sell põllul oleks rohkem töötajaid waja.

Harjutustest osawõtmine oleks wõinud elawam oila. Juba warsi peale seltsi asutamist, 1901. aastal määrati ärajääjatele trahw, mida pärastpoole kõwendati.

Teadmisest, et tuld weega kustutatakse, ei ole weel küllalt, seal peab weel midagi muud õppima. Kuigi ka kõike seda, mis tulekahju juures õppida wõib, harjutuste waral kätte ei saa, sellegi pärast on harjutused nii tähtsad ettewalmistamiseks, et liikmest, kes harwa harjutustel käib, kunagi tublit tuletõrjujat ei saa.

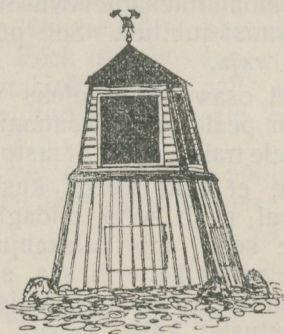
Wahekorras teiste kohaliste seltsidega ei ole lahkuminemisi olnud, Nooresoo kaswatuse seltsiga on ühiselt pidusi toime pandud ja tegelased, kes ühtlasi mõlemis seltsides tegewad, on siinamaale seltsi asjades suutnud tarwilikku erapooletust alal hoida. Tihti on teiste seltsidele saali ja aeda alandud hinnaga ja ka koguni maksuta tarwitada antud.

Jõudu mööda on tuletõrjajate selts oma ülesandega katsunud walmis saada ja wõib küll ütelda, et tal nii mitugi korda on kordaläinud, suuremat õnnetust ärahoida ja tule laialilagunemisele piiri panna, sellega näidates, et ka meil weel mehi leidub,

kes ilma tasu peale vaatamata igal ajal walmis on
hädasarwe kaja peale wäljatõtama, et ligimesele tema
õnnestuses abiks olla, kus looduse wäed tema oman-
dust häwitada ähwardawad.

Selts aga elagu kaua ühesmeeles, kaswagu
oma kogu ja õitsegu oma wõimise poolest, et ta
oma kõrge ülesande täitmiseks kaua aastaid wõiks
töötada:

Jumala auks ja ligimese kaitseks!

Tulekahjud.

1900.				
1901.	14. juun.	Rakweres, raudtee depoo.		
	29. juun.	raudtee puutöötuba	kahju alla	100 rbl.
	10. juun.	J. Glandani laualadu	" ligi	1000 "
	20. juul.	sealaut raudtee maa peal	" umb.	10 "
1902.	21. mail	Jänededa mõis.		
	20. sept.	Busse maja	" umb.	3000 "
1903.	4. okt.	Amblas, pritsimaja	" "	3000 "
	8. dets.	tühi heinaküün Männiku mäel	" alla	100 "
1904.	1. juul.	raudtee jaamas, Tapal.		
	4. aug.	Walgma kõrtsis	" alla	10 "
	1. okt.	Libliku maja	" umb.	3000 "
	3. dets.	Oheimi majas	" alla	100 "
1905.	18. okt.	Imastu mõisa rehi.		
1906.	10. aug.	Tamme saun	" umb.	3000 "
	30. aug.	Tormi talus, Piilu külas	" "	50 "
	11. nov.	Langebergi worstiwabrikus	" "	200 "
1907.	20. mail	Päewarahwa talu, Näo külas	" "	3000 "
1908	25. weebr.	Waldmanni kaupluses, Pleske majas	" "	1500 "
	30. juun.	Kakiti maja juures tõrwa pada		10 "
	21. aug.	Moe piirituse puhastuse wabrik	" üle	10.00 "
	5. dets.	Perko pesuköök	" umb.	200 "
	20. dets.	Tapa külas, Juhani peres	" ligi	2000 "
1909.	3. juul.	Kakiti maja katus	" alla	10 "
1910.	17. jaan.	raudtee depoo		
	29. apr.	Moe õllewabrikus	" umb.	7000 "
	24. juun.	Lehtse piimatalitus		
	29. nov.	Karkuse külas karjalaut	" alla	1000 "
1911.	25. weebr.	hobuseposti jaamas		10 "
	3. juun.	Uusbergi majas, tislari töötoas	" umb.	150 "
	15. nov.	Howoldti majas	" alla	10 "
1912.	4. juul.	metsa põlemine Näo küla juures		
	14. aug.	Söödi majas		10 "
	23. aug.	Moe külas, Niidu peres	" "	1000 "
	18. nov.	Moe metsawahi rehi	" alla	100 "
1913.	12. mail	raudtee koolis		10 "
	9. juul.	Reiteli majas, Mäotsa turikaupluses	" alla	100 "
1914.	21. apr.	Läpi külas		16.870 "
	26. mail	Kuru mõisa waestemaja		1000 "
	11. juul.	Tapa saarel, metsa põlemine		1000 "
1915.	24. juun.	Walgma-Wana kõrtsi ait ja laut	" "	1000 "

Kahju suuruse üle puuduwad täielikud teated. juurelisatud arwud on umbkaudsed.

Sissetulekud:

Aasta.	Liikme- maksud.	Kingitud.	Pidud, näitemüügid, lotteriid.	Kinnituse seitsidelt ja eraskitkelt tulekustutuse kordadel.	Protseendid, üür, rent, laenu, müüdid ma- terjal ja läbiminevad summad.	Summa	
						Rbl.	Kop.
1900	61 l. — 73.30	185.45	32.32	—	—	290	97
1901	64 — 83.40	85.13	35 00 565.25	raudtee valitsus 40.00	6.26	815	04
1902	38 — 51.30	13 15	4.44	„Põhja“ kinn. seits 50.00	14.75	501	08
1903	43 — 58.05	49.93	367.44	Moisn. wast k. s. 75.00	42.68	257	49
1904	40 — 54.00	11.20	31.83	raudtee valitsus 40.00	22.98	406	96
1905	42 — 56.70	10.00	277.31	J. Tamm —	32.83	101	56
1906	35 — 47.25	16.33	2.50	„Volga kinn. s. 25.00	21.39	438	69
1907	48 — 64.80	—	346.22	Moisn. wast. k. s. 50.00	16.34	106	61
1908	31 — 41.85	—	— 47	—	29.80	121	65
1909	32 — 43.20	8.50	21.95	Moisn. wast k. s. 100.00	45.59	404	44
1910	47 — 63.45	Harmonie seits	285.20	Uusberg 3.00	35.—	826	66
1911	50 — 67.50	100.— 10.30	215.31	Lehtse wast k. s. 20.00	250.—	1185	09½
1912	56 — 75.60	2.30	65.19	Lehtse wast k. s. 25.00	166.15	317	36½
1913	65 — 87.75	24.49	256.31½ 616.64	Warssawi k. s. 25.00	80.71½	1355	45
1914	73 — 98.55	—	148.61	Lehtse wast. k. s. 25.00	127.49	919	83
1915	39 — 52.65	—	464.04	—	434.43	281	97
1915 kuni 30. juun.			1913. a. lotterii 152.50 61.98		tileminew. s.	8330	86

Wäljaminekud:

Aasta.	Prestimaja saad, aed, wee- auk ja nende parandamine.	Riistade mu- retsemine ja nende paran- damine.	Wäljassõidud tulekahjude juure.	Liikmenaks Kels. Wene Tuleõrjui. Seltsile.	Mondrid, kirwad, nõu- rid j. m.	Tulekhi- nitus.	Sigmaliid ja sildid.	Postikolud, kantselid, aja- kirjad, diplo- miti, raamat.	Saali ja elu- lata inventar.	Waliguslus, reul, lastitud wõlad j. m. läbiminewad summad.	S u m m a.	
											Rbl.	Kop.
1900	—	—	—	—	217.52	—	9.50	20.97	—	4.95	252	94
1901	—	—	—	—	74.86	—	—	38.23	—	13.85	126	94
1902	—	524.00	—	9.50	1.50	—	—	1.77	—	40.89	577	66
1903	410.42	41.20	5.90	8.90	71.42	—	—	6.27	—	9.20	553	31
1904	48.24	18.—	—	10.70	168.38	—	14.60	5.44	6.00	33.20	304	56
1905	6.65	74.25	—	7.70	89.37	—	—	8.45	—	55.00	241	42
1906	195.56	56.23	4.20	8.00	—	—	—	6.64	10.35	84.00	364	98
1907	46.55	12.00	4.50	8.00	11.65	—	2.00	6.75	5.06	33.11	129	62
1908	—	49.75	8.20	7.20	—	—	—	16.44	—	27.17	108	76
1909	214.04	189.59	4.32	7.80	—	—	1.95	5.90	—	8.90	432	50
1910	847.26	81.55	16.75	8.10	—	—	—	9.85	—	168.71	1132	22
1911	20.05	—, 50	6.00	8.60	5.—	8.10	7.—	11.65	288.23	288.04	643	17
1912	103.37	183.70	17.50	9.80	34.20	8.10	—	18.67	43.77	94.62	513	73
1913	262.18	20.35	—	9.80	3.40	8.38	—	21.36	30.90	614.48	970	85
1914	90.56	183.56	19.26	10.80	—	10.12	7.50	31.41	120.12	522.11	995	44
1915	76.01	7.50	—	10.70	—	10.97	—	11.58	8.65	Kooli Selts 152.50 Sold, perek. 100.38 Punane Rist 40.— Sanitarrong 125.— Tuleõnnetut. 16.55	200	24
										Sanitarrong 68.55 Sõjaw. perek. 6.28	7548	34

Inwentar.

2 pritsi, kolme surweshlahuiga ($1\frac{3}{4}$ "), wankritega ja schlahuihaspliga.

2 wäikest käsipritsi, (Hydropult Langensiepen) kumb. 10 ars. shlahui.

1 shlahui käru, haspliga.

1 saan pritsi jauks, shlahui haspliga.

1 redelite käru.

850 ars. shlahui, $1\frac{3}{4}$ ", 28 paari wasest ühendu-sekruwidega.

2 weeaami, wankritega, ühe aami jauks peale selle regi.

2 konksredelit ja 5 muud redelit.

6 puuwarrega ja 1 raudwarrega pootshaak.

2 suurt raudkonksu kõitega ja ahelatega.

18 kirwest.

20 purjeriidest pangi.

1 asbestist kilp.

45 kiiwert ja 64 kuube.

Näite seinad, 200 tooli ja 22 pinki.

Peale selle on inwentaris weel hulk vähemaid asju, mis siia üles ei ole wõetud, nagu wööd, nõörid, karabinid, signali pasunad, kangid, lambid, pildid, lipp wardaga ja 25 hõbe naelaga ja p. m.

* * *

Seltsil on pritsimaja, kolme sülla kõrguse torniga tarwitada, aed, suwesaaliga, näitelawaga ja katu-sealused kassa ja einelaua jauks kõögiga, peale selle teine maatükk 360 ruutsülda suur, kuhu teine pritsimaja kawatsetakse ehitada.

Weereserwuar, umbes 1020 pange suur, kaitsehoonega.

Aumärkisid

kauaaegse teenistuse ja seltsile kasu-
liku tegevuse eest on saanud:

1906.	1. Kurberg, J.	Keiserl. W. Tuletõrjajate S.-si	hõbe rinnamärk.
	2. Ruil, A.	" " "	pronks "
1908.	3. Falk, J.	" " "	kiitusekiri.
	4. Vogelberg, J.	" " "	pronks "
	5. Nimrig, G.	" " "	" "
	6. Peial, J.	" " "	" "
	7. Marder J.	" " "	" "
1913.	8. Luuk, C.	hõbe auraha Stanisl. ordo	lindil rinnal kandm.
	9. Oraw, A.	" " "	" " "
	10. Milkin, M.	" " "	" " "
	11. Kask, M.	" " "	" " "
	12. Peial, J.	" " "	" " "
	13. Noormets, J.	" " "	" " "
	14. Falk, J.	Keiserl. W. Tuletõrjajate S.-si	hõbe rinnamärk.
	15. Masing, K.	" " "	" " "
	16. Böttcher, J.	" " "	" " "
	17. Wollmann, M.	" " "	" " "
	18. Juske, J.	" " "	pronks "
1914.	19. Gabriel W.	hõbe auraha Stanisl. ordu	lindil rinnal kandm.
	20. Ruil, A.	" " "	" " "
	21. Kurberg, A.	Keiserl. W. Tuletõrjajate S.-si	hõbe rinnamärk.
	22. Tents, J.	" " "	" " "
	23. Tomberg, K.	" " "	" " "
1915.	24. Masing, R.	hõbe auraha Stanisl. ordu	lindil rinnal kandm.
	25. Luuk, J.	" " "	" " "
	26. Jürgenstein, A.	" " "	" " "
	27. Kritschmann, W.	Keiserl. W. Tuletõrj. S.-si	hõbe rinnamärk.
	28. Pirk, A.	" " "	" " "
	29. Kulp, J.	" " "	" " "

Keiserliku Wene Tuletõrjajate Seltsi pronks rinnamärk võib antud saada kolmeaastase, hõbe rinnamärk kuue, ja kuld märk kahekümne aastase hoolsa tegevuse eest. Kümne aastase hoolsa teenistuse eest võib Kõigekõrgemalt poolt hõbe rinnaraha ehk isikliku aukodaniku seisus antud saada. Kolme aastase wahede järele võib paluda kuld rinnaraha, hõbe ja kuld kaelarahad. Põlise aukodaniku seisust võib selts Kõigekõrgemalt poolt kahekümneaastase hoolsa tegevuse eest paluda.

Seltsi auuliikmed.

- 1) A. von Fock, walitud a. 1900.
- 2) Krahw H. Rehbinder, walitud a. 1900.
— J. Kurberg, walitud a. 1900, surn. 1907.
- 3) A. Kurberg, walitud a. 1907.
- 4) A. Thomson, walitud a. 1914.

Eestseisus 1915.

- Thomson, A. esimees.
- 5) Falk, J. komandu ülem.
 - 6) Klement, G. kassahoidja.
 - 7) Masing, K. kirjatoimetaja.
 - 8) Teitelbaum, K. zeugmeister,
 - 9) Oraw, A. komandu ülema abi.
 - 10) Pohlmann, E. kassahoidja abi.
 - 11) Geelhaar, W. kirjatoimetaja abi.
 - 12) Pirk, A. zeugmeisteri abi,
 - 13) Mikin, M. 1-se kolonne juht.
 - 14) Juske, J. 2-se " "
 - 15) Gabriel, W. 3-da " "

Liikmed.

16. Ambos, J.	31) Kakit, K.
17. Barot, A.	32) Kalle, G.
18. Bachmann, J.	33) Kask, M.
19. Böttcher, J.	34) Kinkar, M.
20. Böttcher, K.	35) Kleinmann, O.
21) Burm, G.	36) Kolga, A.
22) Burm, J.	37) Koost, O.
23) Ebrok, G.	38) Koslowski, P.
24) Eglon, F.	39) Krell J.
25) Epstein, M.	40) Kritschmann, W.
26) Falk, A.	41) Krusbach, J.
27) Hintzer, A.	42) Kukemelk, K.
28) Iwanow, K.	43) Kulp, J.
29) Just, M.	44) Kurberg, E.
30) Jürgenstein, A.	45) Kuris, J.

46) Landsberg, P.	82) Saitsew, I.
47) Langeberg, E.	83) Saulep, H.
48) Lasberg, J.	84) Seidelberg, P.
49) Lassur, J.	85) Seitung, J.
50) Liblik, E.	86) Steinfeldt, H.
51) Liblik, G.	87) Strömberg, G.
52) Lindermann, A.	88) Taich, P.
53) Lutrik, T.	89) Taich, S.
54) Luuk, J.	90) Tammar, J.
55) Luuk, K.	91) Tarrask, K.
56) Marder, J.	92) Tein, A.
57) Marwits, J.	93) Tenawots, J.
58) Marwits, T.	94) Tents, J.
59) Masing, R.	95) Tire, H.
60) Mäeots, J.	96) Tomberg, K.
61) Meibaum, K.	97) Treumundt, E.
62) Mikfeldt, J.	98) Tuch, I.
63) Nachtmann, J.	99) Tuuksam, H.
64) Narwa, M.	100) Uuswell, P.
65) Nimrig, G.	101) Vogelberg, G.
66) Noormets, J.	102) Vogelberg, J.
67) Panowski P.	103) Waimel, J.
68) Paulmann, A.	104) Wannas, J.
69) Peial, J.	105) Werkraud, M.
70) Peips, H.	106) Wollmann, M.
71) Petscherski, S.	107) Zizerski, I.
72) Pudel, H.	
73) Raik, J.	
74) Raus, J.	
75) Reinberg, J.	
76) Reitel, R.	
77) Rosenblatt, J.	
78) Ruil, A.	
79) Russi, J.	
80) Ruus, H.	
81) Saar, H.	

1915.

108) Kullerkann, I.
109) Peips, W.
110) Pielberg, R.
111) Remmer, J.
112) Sammul, J.
113) Seksel, J.
114) Solowjew, N.
115) Kokorin, F.

Maksjad liikmed maksawad seltsi kassasse 135 kop. aastas.
Tegewad liikmed on maksust wabad. Mitu tegewat liiget on ka
ühtlasi maksjad.

Tegewliikmetele!

Kui sa tulekahju märguandmist kuuled, pane ennast ruttu mundrisse ja rutta pritsimaja juure; ära jookse palja kätega tule juure. seal on ilmaasjata wahtijaid muidugi juba küllalt. Kui sul hobune on, wõta see kaasa, teda ehk läheb seal waja. Kui sa tihti harjutustel oled käinud, siis tead ka, kuidas riistadega tuleb ümber käia. Ära ilmaaegu hüüa ega karju, sest karjujaid naisi ja lapsi on muidugi juba seal. Tee oma tööd waikselt ja rahulikult, see töö on aus ja püha. Kõige enne päästa oma ligimest, kui ta hädas on, siis tema omandust. Ära jäta oma seltsimeest hädasse. Hoiu seltsi asju, need on wae-waga muretsetud, waata et nad rikki ei lähe, sest neid wõib juba lähemal silmapilgul jälle waja olla. Ära jäta pritsi ilma wahita, jultunud inimesele wõib kergeste midagi näppu hakata, sina aga ei saa ligimese kaitseks wigase riistaga midagi enam teha. Kuula ülemate käsku, neil on kõrwalt parem näha, mis waja on ettewõtta. Ilma lubata ära mine tulekahju juurest ära. Waata et riistadest midagi maha ei jää.

* * *

Ära ole nime järele tuletõrjuja, waid käi agaraste harjutustel. Õpi oma tööd tundma ja ära kardada teda. Tuli on hirmus ainult sellele, kes teda kardab, aga waprada kardab ta ise. Ära roni ilmaaegu tulle, wõid häda saada, ja peasi, rikud seltsi mundri. Ära jookse ühest kohast teise, waid tee ettewõetud töö lõpuni. Ära jäta elust hinge tulle. Põlewasse majasse minnes ole ettewaatlik ja kasta ennast enne märjaks. Paksu suitsu sees roni kápuli ja hoiu märg rätik suu ja nina ees. Ära kauaks sisse jää, sees sa ei näe liginewat hädaohtu.

Katsu naabruses olewaid hooneid kaitsta, mis hädaohus on, leekides olewale hoonele ei saa palju enam midagi teha. Põlewat hoonet lahutades waata, et sa tuld laiali ei kannu.

* * *

Wett suure tule sisse ära pritsi, seda sa ära ei kustuta, aga raiskad muidu wett. Kasta enne seda, mis wähe põleb, ehk millest karta on, et see põlema hakkab. Samm sammult oma ees kastes mine edasi ja pea meeles, et see wesi kõige rohkem mõjub, mis järsku, 5—6 sammu pealt saab antud. Ole tubades weega kokkuhoidlik, muidu wõid weega rohkem kahju teha, kui tuli oleks teinud.

Pumpa ühetasa, kuni põhjani litsudes. Tühja pritsi ära pumpa, ehk olgu ainult talwel külma ajal. Waata alati shlahuide järele, et nad sirgel on, ja et neid midagi kinni ei litsu.

Ära hoiä joa otsa sõrmega kinni, shlahu wõib lõhkeda ja palju wett läheb raisku ja palju kallist aega kaduma. Kui näed, et tuli kellegile liiga teeb, kasta teda wihmaga, ta ütleb sulle aitäh. Tööta nagu ise omale, teenid tänu ligimeselt ja Jumal tasub sulle.

* * *

Pea meeles, et tuleõnnetute wiimane wara natukene sinu hoole alla on ustud. Hoiä seda kui oma silmatähe kurja inimese eest.

Tähelepanemiseks igapähele!

1. Pea meeles, kus lähem tulekahju teadaandmise koht on.

2. Kutsu aegsaste tuletõrjujaid appi, enne kui tuli suureks läheb, sest pärast ei saa nemad ka enam aidata.

3. Ära hoiä põlewat materjali: laasta, paberit ja muud pliida ehk ahju suu ees, ja ära pane midagi liiga ahju ehk pliida lähedale kuiwama. Niisama ära korja tulekardetawat prahti põõningule.

4. Ära wala petroleumi pliida alla tule sütitamiseks.

5. Petroleumi, piiritust ja bentsini hoiä kinnistes riistades, mitte soojas kohas, ja ära täida lampisi

tule juures, waid tee seda päewal. Hoia neid wedelikka parem plekist riistades alal, sest klaasist riist wõib kergeste katki minna.

6. Põlewa lambiga, küünlaga ehk paberossiga hoia kardinatest eemale. Ära jäta lampi ehk küünalt toas üksi põlema. Walwa tule järele ahjus ja pliida all.

7. Lambi kustutamise juures keera tuli wähe-maks ja puhu siis üle klaasi.

8. Ära anna lastele põlewaid lampisi ehk küünlaid kanda ja hoia tuletikud seal, kus lapsed neid kätte ei saa.

9. Põlewad tikud, paberossi ehk sigari otsad wiska sinna, kus nad kahju ei saa teha, ehk weel parem, kustuta ära, enne kui kuhugile wiskad. Ära suitseta woodis.

10. Ära loe woodis tule juures ja ära lase ka teisi lugeda.

11. Ära mine kuuridesse, pööningule, talli ega küüni lahtise tulega, waid pane tuli laternasse. Ära suitseta neis kohtades.

12. Kui kellegil riided seljas põlema läinud, ära lase teda jooksta, waid lükka teda pikali ja weereta maas, ehk lämmata tuli tekiga ehk kotiga ära.

13. Põlewates ruumides hoia ukсед ja aknad kinni. Kui tuba suitsu täis, roni kápuli, hoia märg rätik suu ja nina ees.

14. Kui sa kusagil ruumides leekisi näed, anna sellest elanikkudele ja tuletõrjujatele kohe teada.

15. Põlewa petroleumi ehk bentsini peale ära kalla wett, kustuta mullaga lillepotist, ehk liiwaga, ehk lämmata tuli tekiga.

16. Kui tahm korstnas põleb, ära wala wett sisse. Waata aeg-ajalt järele, kas korstnad terwed on.

17. Pääseb tuli teatrites ehk koosoleku ruumides lahti, otsi kõige lühemat teed wälja. Ära tungi teiste peale, rahusta naisi ja lapsi, mine wäljas ukse eest kohe ära.

18. Ära wiida tuletõrjujate aega ilmaaegse juttudega ja ära sõima kui nad hiljaks jääwad, sest sa ei tea, kas neile aegsaste on teada antud. Pane

parem ise käsi külge, kus sul wõimalik on ja kui wõid, heida tuletõrjajate seltsi liikmeks ¹⁾).

19. Mõttele järele, mis sa ise selle heaks oled teinud, et tuletõrjajate selts olemas oleks.

Eestimaa Talurahwa seadus.

§ 627. Igas walla kogukonnas peab olema iga wiie talu peale kaks ämbert, ja igal peremehel ehk rentnikul kahe ehk kolme sülla pikune pootshaak, tulekustutamise tuustik ja klopplaud ²⁾).

§ 628. Kui kusagil tulekahju juhtub, siis peab kohe kloppi löödud saama, et naabritele tulekahjust ja kohast, kus põleb, teada anda. Inimesed, kes seal majas elawad, peawad, kui majas põleb, ukсед ja kõik vähemad augud kinni panema, et tuul läbi ei tõmbaks ja peawad katsuma tuld kohe hakatuses ära lämmatada.

§ 629. Nii pea kui kloppi lüüakse ja tulekahju koht teada on, peawad kõik peremehed kustutamise riistadega, ämbritega ja kirwestega sinna koguma, teenijad aga weega ja peawad ühise jõuga püüdma tuld ära kustutada.

1) Ülesandmisi wõtawad kõik seltsi liikmed wastu.

2) Algteksti ametlikus saksakeelses wäljaandes (1857) seisab: „In einer jeden Gemeinde sollen auf je 5 Pachthöfen 2 Eimer und bei jedem Wirthe oder Pächter 1 Feuerhaken von 2 bis 3 Faden Länge, 1 Löschwischer und 1 freihängendes Schallbrett vorhanden sein.“

Selle järele tuleb ennem arwata, et wiies peres, igasühes 2 weeämbrit peab olema, aga mitte wiie pere peale 2 ämbrit, nagu eestikeelsed ümberpanekud ütlewad, mis tõeste küll liiga wähe oleks. Wõib aga ka teisiti mõista.

Eestikeelsetes ümberpanekutes on:

1858. aast. „Kogodusel peab iga 5 pere peal 2 weeämbert ja igal peremehel ...“

K. Päts. „Igase walla kogukonnas peab olema iga wiie talu peale 2 ämbrit (pangi) ...“

Wenekeelne ümberpanek lausub: „Въ каждомъ волостномъ обществѣ должно находиться на всякіе пять дворовъ по два ведра ...“

§ 631. Kõik tulekahju juures olevad inimesed peavad tuld kustutada aitama ja kui wee kauguse ehk mõne muu põhjuse pärast inimestest puudu on tulekahju juures, siis käseb wallawanem uueste kloppi lüüa ja niisugusel korral peavad perenaesed ja kõik täiskaswanud naesterahwad kohe appi ruttama. Kes tulekahju juure ei ilmu ehk seal olles kaasa ei aita, see langeb nuhtluse alla (waata Rahukoht. sead. § 96 ja Liiwim. Talurahwa sead. § 1036, mis ka Eestimaal maksew on).

§ 632. Kui tule laiali lagunemise takistamiseks hoonete seisukoha järele tarwilikuks tunnistatakse, lähemate all tuule olewate majade katusid maha lõhkuda, siis ei pea keegi walju wastutamise hoiatusel sellele wastu hakkama.

§ 633. Naabruses olevad wallad ja mõisad on kohustatud tulekahju korral üksteisele abi andma.

§ 635. Kui mõisas tuli lahti pääseb, peawad selle, kui ka teise mõisate talupojad, kes lähedal elawad, kohe kõikide kustutamise riistadega ilmuma ja mõisaomaniku juhatuse järele tuld kustutama. . .

Liiwimaa Talurahwa seadus.

(Järgnewad §§ on ka Eestimaal makswad.)

§ 1036. Kes tulekahju juures laisalt abi annab, ehk ennast abiandmisest koguni eemal hoiab, see langeb (Nuhtl. sead. § 1471 põhjal) kas rahatrahwi alla 50 kopikast kuni wiie rublani, ehk ihunuhtluse alla kolmest kuni kümne löögini. (Ihunuhtlus on nüüd arestiks ümber muudetud.)

§ 1069. Kes metsades, karja- ehk heinamaadel ehk ka lagedal wälja peal tuld teeb ja äraminemise juures seda ära ei kustuta, see langeb kas rahatrahwi alla 50 kop. kuni wiie rublani ehk ihunuhtluse alla kümnest kuni kahekümne löögini ja peab peale selle, kui selle ettewaatomatuse läbi kellegile kahju on sün-

dinud, seda wõimalikult ära tasuma (waata märkus § 1036 juures. Rahukohtu sead. § 95 järele on trahw selle süüteo eest kuni kümne rublani).

Rahukohtunikude poolt määratawad karistused.

§ 91. Süüdlased, kes tulega ettewaatlikult ümberkäimisesse puutuwaid määrusi tähele ei pane, ehk ka anumaid weega ehk tulekustutuse abinõusid ei pea, kus seda nõutakse, langewad rahatrahwi alla kuni kümne rublani.

§ 96. Kes neis linnades ehk külades, kus seadus seda nõuab, tarwiliste tulekustutuse abinõudega tule juure ei ilmu, niisamuti ka, kes ilma tähtsate põhjusteta ülemuse kutse peale metsa põlemise juure ei ilmu, ehk omawoliliselt tulekahju juurest ära läheb, seda karistatakse rahatrahwiga kuni kümne rublani.

§ 98. (1906. a. järg.) Kui §§ 88—91, 92, 94 ja 95 nimetatud süütegude tagajärjel tulekahju tekkis, siis karistatakse süüdlast arestiga mitte üle ühe kuu ehk rahatrahwiga mitte üle saja rubla.

Nuhtluse (Kaelakohtu) Seadused.

§ 1606. Meelega mingi eluhoone põlema süütamise eest karistatakse süüdlast kõigi õiguste kaotamisega ja kaheksaks kuni kümneks aastaks snnnitöole saatmisega.

§ 1640. Rööwimise eest tulekahju, weeuputuse ehk mõne muu õnnetu juhtumise puhul, mõistetakse süüdlased kõigi õiguste kaotamiseks ja kuueks kuni kaheksaks aastaks sunnitöole.

§ 1646. (Järg.) Warguse eest, mis tulekahju, weeuputuse ehk mõne muu õnnetu juhtumise puhul korda on saadetud, karistatakse süüdlast: esimesel korral — kõigi iseäraliste isikliste ja seisusliste õiguste ja eesõiguste kaotamisega ja wangirooduga selle sea-

duse § 31 (Järg) teise järgu järele; teisel korral — nendesama nuhtlustega, ühe astme võrra suurendades; kolmandal korral — kõigi iseäraliste isikliste ja seisusliste õiguste ja eesõiguste kaotamisega ja wan-girooduga neljast kuni wiie aastani. . .

* * *

Selle raamatukese väljaandmise ajal on maksew **sunduslik määrus tulekahjude puhuks**, mis Dwinski wäeringkonna ülema abi kindral Kurlow 24. mail 1915 Eesti-, Liiwi- ja Kuramaa kohta välja on annud. Kohtuasjad, mis rahukohtu seaduse §§ 95, 96 ja 97 ette ära on nähtud, antakse rahukohtute alt administratiwse otsustamise alla, kus juures süüdlasi wangis wõi kindluses istumisega kuni 3 kuuni wõi rahatrahwiga kuni 3000 rublani karistatakse.

Märkus: § 95. alla käiwad järgmised asjad, mille eest süüdlasi rahukohtunikkude poolt rahatrahwiga kuni 10 rublani karistatakse:

1) Tule maha tegemine ehk tulega hooletult ümberkäimine metsade, põõsaste, kaswawa ja lõigatud wilja, õlgede, heinte, aedade, sildade ja ehituste läheduses;

2) tule kustutamata jätmine sellest kohast äraminekul, kus ta maha oli tehtud;

3) põõsaste, rohu, juurikate, okste jne. põletamine ilma ettekirjutatud määruste tähele panemata, wõi keelatud ajal;

4) tõrwa ehk tõkati ajamine, süte põletamine ja potase walmistamine ilma ettewaatus-abinõudest hoolimata, wõi keelatud ajal;

5) metsas püssilaskmise juures taku- ehk linatroppide tarwitamine ja

6) rehe ilma järelwaatuseta jätmine selle kütmise ajal.

§ 96. Tulekahjule ilma kustutuse-abinõudeta ilmumata jäämise korral, linnades ja külates, kus sellekohased nõudmised olemas, ja ka ilma wabandamata põhjusteta ülemuse kutse peale metsa tulekahjudele ilmumata jäämise eest, kui ka tulekahjult omawoliliselt lahkumise eest karistatakse süüdlasi kuni 10 rbl.

§ 97. Politseile õigel ajal tulekahjust teadaandmata jätmise korral karistatakse süüdlasi rahatrahwiga kuni 10 rbl.

Tuletõrjude hümnus.

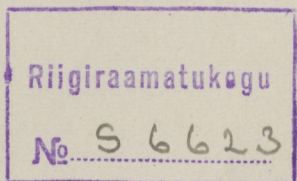
Seal sarwede hüüd ja kuulda abi kaja :
Sest tuline leek on neelamas kõik !
Nüüd ülesse maast, meid on nüüd sinna waja,
Et ligimest peasta — peab jääma meil wõit !
Sest lehwigu me lipp seal uhkelt suitsu sees.
Ta kiri seisab ikka me silmade ees —
Meid julgustab ta tunnil tähtsamal :
Et „Jumala auks — abiks ligemal!“

Ei meelita au, ei meelita meid kasu,
Ei kohku me iial raskuste eest !
See on meie õnn ja meie ainus tasu :
Kui peastame ligimest leekide seest !
Need sõnad kaswagu, mis lippu ehiwad,
Me südamesse nüüd, mis meid nii ülendab
Ja julgustab meid tunnil tähtsamal :
Et „Jumala auks — abiks ligemal!“

See eesmärk ja siht meil jäägu ikka pühaks,
Et kaitseme ligimest ühisel nõul.
Ei maru, ei torm meid takistada suudaks,
Me töötame, kuni meil raugenud jõud
Ei kallid — hinda elu kui tules wõitleme !
Kui wõideldes me ise kord langeme,
Siis langeme ka tunnil tähtsamal :
Me „Jumala auks — abiks ligemal!“

Meid walwamas surm, kes ohwert tihti nõuab,
Ja kangelast riisub waprata reast!
Siis andkem tal au, kes ohwimeelselt surnud
Ja läikiwad kiiwred me tõstame peast!
Ta loorber pärjades siin õndsalt puhaku!
Ja kangelased kõik meeles nüüd pidagu,
Et langeme ka tunnil tähtsamal:
Me „Jumala auks — abiks ligemal!“

O. Schott'i järelle P. Pinna.

56623

S